

**Gällivare
kommun**

Datum
2023-05-15

Referens
KS/2023:433

SAMT förvaltningen

Gällivare kommuns remissvar på betänkandet Statens ansvar för det svenska flygplatssystemet – Ds 2023:3.

Sammanfattning

Gällivare kommun har fått möjlighet att yttra sig över utredningens slutrapport. Gällivare kommun välkomnar att regeringen inlett en översyn av hela det svenska flygplatssystemet, men anser utredningen behöver fördjupas och det finns delar som inte är färdigutredda.

Gällivares roll i den Gröna omställningen och dess geografiska förutsättningar ställer höga krav på goda flygförbindelser då alternativa transportmöjligheter med rimliga restider saknas. Avstånden till alternativa flygplatser är för stora för en effektiv reselogistik. Gällivare Flygplats/Lapland Airport har en av staten upphandlad flygtrafik för att säkerställa en grundläggande och nödvändig tillgänglighet. Tillgängligheten till Stockholm och andra platser i landet samt ut i världen har en avgörande betydelse för ett långsiktigt hållbart näringsliv och möjligheten till en positiv samhällsutveckling samt säkerställa bemanningen av den Gröna omställning.

Den enorma industriexpansionen som nu pågår i norra Sverige kräver en omfattande omställning för Gällivare kommun, då detta beräknas innebära ett behov av minst 2 500 nya invånare fram till 2030 för att klara delar av kompetensförsörjningen. Detta ställer stora krav på effektiva transportmöjligheter med både utbyggd järnvägsinfrastruktur och effektiva flygtransporter för att åstadkomma en attraktiv kommun som kan locka arbetskraft att flytta hit. Under uppbyggnadsfasen av den nya gröna industrin kommer dessutom behov att kunna bemanna genom inkommande arbetare/kompetenser.

Flyget/persontransporter tillsammans med nya bostäder kommer vara den viktigaste förutsättning för den utveckling som nu planeras i kommunen. För Gällivare kommun kommer Arlanda flygplats alltid ha en särställning i transportsystemet för att möta framtidens behov av en effektiv och hållbar trafik vilket också utredningen fastslår.

Gällivare kommun stöder utredningens utgångspunkt att statens främsta ansvar är att skapa långsiktiga förutsättningar för en hållbar utveckling och säkerställa behovet av en grundläggande tillgänglighet för hela landet.

Postadress Gällivare kommun 982 81 GÄLLIVARE	Telefon 0970-818 000	Telefax 0970-144 51	Bankgiro 754-1576	Hemsida www.gellivare.se E-post: post@gallivare.se
---	--------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	--

Nationellt basutbud av flygplatser

Gällivare kommuns bedömning:

Staten bör i enlighet med utredningens förslag ta ett större ansvar för att säkerställa en grundläggande interregional och internationell tillgänglighet i Sverige. Därför bör staten även framgent ansvara för ett statligt basutbud av flygplatser, men basutbudet behöver kunna justeras i framtiden utifrån förändrade behov. Här behöver utredningen förtydligas vad gäller vilka kriterier som skall gälla för att ingå i det nationella basutbudet.

Stöd till flygplatser utanför det nationella basutbudet

Gällivare kommuns bedömning:

Staten skall ge statligt stöd till verksamheten vid flygplatser med flyglinjer med allmän trafikplikt (ekonomisk verksamhet) utifrån särskilt uppsatta kriterier på ett liknande sätt som dagens statliga driftsbidrag. Staten bör även ge statligt stöd för verksamheten vid flygplatser som har avtal om beredskap för samhällsviktig luftfart (ekonomisk verksamhet). Här är det viktigt att ett framtida system värdesäkras så att vettiga planeringsförutsättningar ges till de aktuella flygplatserna. En ekonomisk ersättning måste kompensera för den allmänna kostnadsutvecklingen i samhället.

Gällivare kommun ser ett behov av att tydliggöra vad som avses med fossilfri flygplatsverksamhet och vilka villkor som i övrigt ska uppfyllas för att kunna ta del av statliga bidrag.

Flyglinjer med allmän trafikplikt

Gällivare kommuns bedömning:

Den tillgänglighet som transportsystemet bidrar till har en betydande påverkan på möjligheterna för regional utveckling. Flygtrafiken är särskilt betydelsefull för tidskritiska resor och transporter över långa avstånd. De kommunala och regionala myndigheterna bör därför ges ett större inflytande inför beslut om flyglinjer med allmän trafikplikt och upphandling av flygtrafik även om en statlig myndighet ansvarar för själva upphandlingen.

Gällivare kommun anser att de trafikpolitiska målen bör tydliggöras vad gäller kriterier för tillgänglighet genom tydliga kriterier gällande allmän trafikplikt och föreslår att regeringen tydliggör dessa för en ökad förutsägbarhet.

Gällivare kommun anser att flyget är det enda rimliga alternativet för långväga resor. I den kraftiga expansionen av näringslivet som nu sker i norra Sverige är effektiva resmöjligheter en förutsättning och där Arlanda utgör ett självklart nav.

Gällivare kommun anser att statens upphandling av flygtrafik i större utsträckning behöver beakta krav och begränsningar för en attraktiv trafik såsom restid, kapacitet och antal avgångar för att möta kraven utifrån den Gröna omställningen. Utredningens förslag om möjlighet till regionalt upphandlad flygtrafik är bra.

Flygplatser som bör ingå i nätet av beredskapsflygplatser

Gällivare kommuns bedömning:

Gällivare kommun anser att Gällivarare flygplats som en av de ursprungliga 10 beredskaps flygplatserna måste prioriteras eftersom den har en mycket viktig roll i det nationella sjukvårdssystemet. Den ekonomiska ersättningen till flygplatsen måste medge full kostnadstäckning för beredskapsuppdraget.

Nationell kontaktpunkt – Service och information till användare av beredskapsflygplatser

Gällivare kommuns bedömning:

Gällivare kommun ställer sig positiv till utredningens förslag att en nationell kontaktpunkt för beredskapsflygplatserna bildas.

Investeringar i flygplatser

Gällivare kommuns bedömning:

Det finns behov av statligt stöd för investeringar i flygplatser, såväl utifrån ett transportpolitiskt motiv som för att stärka det civila försvaret. Den nuvarande möjligheten till statligt investeringsstöd till icke statliga flygplatser måste finnas kvar.

Gällivare anser också att regeringen även fortsättningsvis skall möjliggöra för investeringar till icke statliga flygplatser via länsplan. Regeringen bör även som utredningen stadgar, införa ett statligt investeringsstöd till flygplatser och flygtrafiktjänst i syfte att stärka det civila försvaret.

Kompletterande nät av helikopterflygplatser

Gällivare kommuns bedömning:

För att åstadkomma en bättre grundläggande tillgänglighet för samhällsviktig luftfart bör nätet av flygplatser med inflygningshjälpmedel och beredskapsflygplatser kompletteras med ett nät av helikopterflygplatser, som bör vara möjliga att använda även vid dåligt väder, dygnet runt under alla årets dagar. Utredningen förslår att Trafikverket bör ges i uppdrag av regeringen att pröva och administrera ett statligt bidrag för etablering och drift av helikopterplatser med PinS-procedurer och tankmöjligheter.

Gällivare kommun välkomnar förslaget från utredningen eftersom ambulansflyg- och ambulanshelikopterverksamheten kompletterar varandra i det regionala och nationella sjukvårdssystemet.

Införande av allmän trafikplikt för samhällsviktiga flyglinjer

Gällivare kommuns bedömning:

Det finns skäl att skapa en större förutsägbarhet och trygghet kring tillgänglighet med flyglinjer för regioner i främst norra Sverige och speciellt en ort som Gällivare. Här är det viktigt att trafikplikten möjliggör en utveckling som stödjer den gröna omställningen utifrån stora behov av arbetsrelaterade resor.

Ekonomiska konsekvenser av dessa förslag

Gällivare kommun anser att det finns ett behov av att förbättra förutsättningarna för flygplatserna så att man kan bo, leva och verka i hela Sverige i framtiden. Det gäller medborgare, näringsliv och samhällsviktig luftfart i ett tillgänglighetsperspektiv. Bedömningen blir därför att det finns ett behov av ett utökat statligt åtagande inom området, vilket kommer att kräva ytterligare anslag och medelstilldelning från statens sida.

Gällivare kommun anser att den ekonomiska ersättningen måste säkerställas långsiktigt vad gäller nivåer. Det är inte hållbart att inte enbart prata om maximala ersättningsnivåer. Den ekonomiska ersättningen måste ge långsiktiga planeringsförutsättningar för flygplatsen som inte är vinstdrivande men som utför samhällsviktiga tjänster åt den svenska staten.

För Gällivare kommun

Birgitta Larsson, kommunstyrelsens ordförande